

Grunder för fristående examen

**YRKESEXAMEN
I AUDIOVISUELL
KOMMUNIKATION
2006**

Grunder för fristående examen

**YRKESEXAMEN I AUDIOVISUELL
KOMMUNIKATION
2006**

© Utbildningsstyrelsen 2006

Edita Prima Oy

Helsingfors 2006

ISBN 952-13-3018-X (häft.)

ISBN 952-13-3019-8 (pdf)

DNR **41/011/2005**

FÖRESKRIFT **Iakttas som förpliktande**

DATUM 09.12.2005

Giltighetstid
fr.o.m. 1.1.2006 tillsvidare

De stadganden på vilka befogenheten att
utfärda föreskriften bygger

L 631/1998 13 § 2 mom

F 812/1998 1 § 1 mom

Upphäver Föreskrift Nr 62/011/2001

Ändrar Föreskrift Nr

GRUNDERNA FÖR YRKESEXAMEN I AUDIOVISUELL KOMMUNIKATION

Utbildningsstyrelsen har fastställt grunderna för yrkesexamen i audiovisuell kommunikation. Examensgrunderna skall iakttas fr.o.m. 1.1.2006 tillsvidare.

Utbildningsanordnare som ordnar utbildning som förbereder för examen eller för del därav skall göra upp och godkänna en läroplan för utbildningen med beaktande av vad som bestämts i dessa grunder. Som en del av den förberedande utbildningen skall ordnas prov som utvisar yrkesskickligheten.

Examenskommissionen, examensarrangören och utbildningsanordnaren kan inte lämna grunderna för examen obeaktade eller avvika från dem.

Om de uppgifter som skall antecknas på betygen och om betygsmo­dellerna samt om grunderna för uppgörandet av de personliga studieprogrammen bestäms separat.

Generaldirektör

KIRSI LINDROOS

Kirsi Lindroos

Överinspektör

PERTTI PITKÄNEN

Pertti Pitkänen

INNEHÅLL

Kapitel 1

Syftet med fristående examina och målen för dem.....	9
1 § Fristående examina	9
2 § Förberedande utbildning för fristående examina	9
3 § De allmänna grunderna för sättet att påvisa yrkesskicklighet och för bedömning av examensprestationerna.....	10

Kapitel 2

Uppbyggnaden av yrkesexamen i audiovisuell kommunikation.....	10
1 § Examensdelarna	10

Kapitel 3

Kraven på yrkesskicklighet i yrkesexamen i audiovisuell kommunikation och grunderna för bedömningen	12
--	----

A. OBLIGATORISKA EXAMENSDELAR ENLIGT KOMPETENSOMRÅDE	12
--	----

KOMPETENSOMRÅDE: REDIGERING	12
-----------------------------------	----

1 § Planering och framställning	13
a) Krav på yrkesskicklighet	13
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	13
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	13
2 § Arbetsmetoder och -redskap	14
a) Krav på yrkesskicklighet	14
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	14
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	14
3 § Produktionsprocesser och -miljö	15
a) Krav på yrkesskicklighet	15
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	15
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	16

KOMPETENSOMRÅDE: PUBLIKATIONSGRAFIK	17
---	----

4 § Planering och framställning	17
a) Krav på yrkesskicklighet	17
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	17
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	18

5 §	Arbetsmetoder och -redskap	19
	a) Krav på yrkesskicklighet	19
	b) Mål och kriterier för bedömningen.....	19
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	19
6 §	Produktionsprocesser och -miljö	20
	a) Krav på yrkesskicklighet	20
	b) Mål och kriterier för bedömningen.....	20
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	20
KOMPETENSOMRÅDE: FILMNING OCH BELYSNING.....		21
7 §	Planering och framställning	22
	a) Krav på yrkesskicklighet	22
	b) Mål och kriterier för bedömningen.....	22
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	22
8 §	Arbetsmetoder och -redskap	23
	a) Krav på yrkesskicklighet	23
	b) Mål och kriterier för bedömningen.....	23
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	24
9 §	Produktionsprocesser och -miljö	24
	a) Krav på yrkesskicklighet	24
	b) Mål och kriterier för bedömningen.....	24
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	25
KOMPETENSOMRÅDE: MEDIARBETE		26
10 §	Planering och framställning.....	26
	a) Krav på yrkesskicklighet	26
	b) Mål och kriterier för bedömningen.....	26
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	27
11 §	Arbetsmetoder och -redskap	28
	a) Krav på yrkesskicklighet	28
	b) Mål och kriterier för bedömningen.....	28
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	29
12 §	Produktionsprocesser och -miljö	29
	a) Krav på yrkesskicklighet	29
	b) Mål och kriterier för bedömningen.....	29
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	31

KOMPETENSOMRÅDE: RADIOARBETE	31
13 § Planering och framställning	32
a) Krav på yrkesskicklighet	32
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	32
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	33
14 § Arbetsmetoder och -redskap	33
a) Krav på yrkesskicklighet	33
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	33
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	34
15 § Produktionsprocesser och -miljö	34
a) Krav på yrkesskicklighet	34
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	34
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	36
KOMPETENSOMRÅDE: PRODUKTION OCH PROJEKTSTYRNING.....	36
16 § Planering och framställning.....	37
a) Krav på yrkesskicklighet	37
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	37
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	37
17 § Arbetsmetoder och -redskap	38
a) Krav på yrkesskicklighet	38
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	38
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	38
18 § Produktionsprocesser och -miljö	39
a) Krav på yrkesskicklighet	39
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	39
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	40
KOMPETENSOMRÅDE: NÄTVERKSKOMMUNIKATION.....	40
19 § Planering och framställning.....	41
a) Krav på yrkesskicklighet	41
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	41
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	41
20 § Arbetsmetoder och -redskap	42
a) Krav på yrkesskicklighet	42
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	42
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	42
21 § Produktionsprocesser och -miljö	43
a) Krav på yrkesskicklighet	43
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	43
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	44

KOMPETENSOMRÅDE: LJUDARBETE	44
22 § Planering och framställning.....	45
a) Krav på yrkesskicklighet	45
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	45
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	45
23 § Arbetsmetoder och -redskap	46
a) Krav på yrkesskicklighet	46
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	46
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	47
24 § Produktionsprocesser och -miljö	47
a) Krav på yrkesskicklighet	47
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	47
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	48
B. FRIVILLIG EXAMENSDEL	49
25 § Företagsamhet	49
a) Krav på yrkesskicklighet	49
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	49
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	50

Kapitel 1

SYFTET MED FRISTÅENDE EXAMINA OCH MÅLEN FÖR DEM

1 § Fristående examina

De fristående examina är inte beroende av det sätt på vilket man förvärvat sig sin yrkesskicklighet. Det kunnande som examinanderna har skaffat sig genom utbildning, i arbetslivet eller genom sina intressen behandlas som en helhet, så att detta kunnande kan användas när den erfordrade yrkesskickligheten skall påvisas vid de fristående yrkesproven.

De fristående examina är modulära till sin struktur. De utgörs av uppgiftshelheter, som baseras på arbetslivet och dess utvecklingsbehov och som präglas av det som förenar verksamheten med den teoretiska grunden, av mångsidig yrkesskicklighet och av att arbetsprocessen integreras med resultaten av den. Varje del av en examen utgör ett delområde av yrkeskompetensen, som kan lyftas ut ur den naturliga arbetsprocessen och bilda en självständig helhet som kan bedömas. De fristående yrkesproven arrangeras och avläggs flexibelt för en examensdel i sänder. Examinandernas mål kan också vara att endast avlägga en eller flera delar av en examen, inte hela examen.

Grunden för beskrivningen av kraven på yrkesskicklighet är den kvalifikationsbestämning som anses vara lämpligast för yrkesområdet. Beskrivningen koncentreras på kraven för branschens centrala funktioner, behärskning av verksamhetsprocessen och omfattande yrkespraxis. I kraven ingår också de för arbetslivet nödvändiga språkkunskaperna och sociala färdigheterna.

2 § Förberedande utbildning för fristående examina

Systemet med fristående examina ställer inte examinanderna inför förhandsvillkor i fråga om utbildning. Emellertid avläggs dessa examina i allmänhet i samband med något slag av förberedande utbildning.

Den som anordnar förberedande utbildning skall fastställa läroplanen för utbildningen enligt examensgrunderna. Utbildningen och de fristående yrkesprov som ingår i den skall läggas upp enligt examensdelarna. Det åligger utbildningsanordnaren att arrangera de fristående yrkesproven som en del av den förberedande utbildningen. Till de studerandes skyldigheter hör att delta i dessa prov i samband med studierna.

De gemensamma studier, som ingår i en grundexamen som avläggs som grundläggande yrkesutbildning, är inte obligatoriska i en utbildning som förbereder för en grundexamen som avläggs som en fristående examen. Målen för dessa studier beaktas dock i tillämpliga delar i läroplanen och i undervisningarrangemangen.

3 § De allmänna grunderna för sättet att påvisa yrkesskicklighet och för bedömning av examensprestationerna

Bedömningen av de fristående yrkesproven förutsätter metodisk insamling av material, beslutsfattande och dokumentering angående examinandernas yrkesmässiga och arbetsrelaterade färdigheter, som jämförs med de i examensgrunderna fastställda kraven på yrkesskicklighet och med bedömningskriterierna. Tyngdpunkten vid bedömningen ligger på det praktiska arbetet och arbetsmetoderna. Färdigheterna eller kunnandet bedöms i allmänhet direkt enligt motsvarande arbete.

Miljön för de fristående yrkesproven skall vara verklig eller så realistisk som möjligt. Vid bedömningen tillämpas mångsidigt olika kvalitativa bedömningsmetoder såsom iakttagelser, intervjuer, frågor och portföljer samt självbedömning och gruppbedömning. De fristående yrkesproven läggs upp enligt examensdelarna så att man vid proven kan bedöma om examinanden uppfyller de centrala kraven på behärskandet av yrket.

Målen för bedömningen anger de kompetensområden som ägnas speciell uppmärksamhet vid bedömningen. Målen hänför sig till de centrala färdigheterna och man ser till att examinanden behärskar den teori som ligger till grund för arbetet samt att han eller hon behärskar arbetsmetoder, arbetsutrustning, material och arbetsprocesser. Såväl målen för bedömningen som bedömningskriterierna härleds ur kraven på yrkesskicklighet för motsvarande examensdel. Kriterierna för bedömningen baserar sig på målen för bedömningen och de anger och preciserar prestationer på olika nivåer. Bedömningskriterierna utgör trösklar med vilkas hjälp det är möjligt att differentiera kompetensnivån.

Kapitel 2

UPPBYGGNADEN AV YRKESEXAMEN I AUDIOVISUELL KOMMUNIKATION

1 § Examensdelarna

Yrkesexamen i audiovisuell kommunikation består av tre obligatoriska examensdelar inom ett kompetensområde. Examen är avklarad då alla tre obligatoriska examensdelar inom ett kompetensområde är avlagda och godkända. Det är dessutom möjligt att foga en frivillig examensdel till examen.

För de olika kompetensområdena är de obligatoriska examensdelarna följande:

KOMPETENSOMRÅDE: REDIGERING

- Planering och framställning
- Arbetsmetoder och -redskap
- Produktionsprocesser och -miljö

KOMPETENSOMRÅDE: PUBLIKATIONSGRAFIK

- Planering och framställning
- Arbetsmetoder och -redskap
- Produktionsprocesser och -miljö

KOMPETENSOMRÅDE: FILMNING OCH BELYSNING

- Planering och framställning
- Arbetsmetoder och -redskap
- Produktionsprocesser och -miljö

KOMPETENSOMRÅDE: MEDIEARBETE

- Planering och framställning
- Arbetsmetoder och -redskap
- Produktionsprocesser och -miljö

KOMPETENSOMRÅDE: RADIOARBETE

- Planering och framställning
- Arbetsmetoder och -redskap
- Produktionsprocesser och -miljö

KOMPETENSOMRÅDE: PRODUKTION OCH PROJEKTSTYRNING

- Planering och framställning
- Arbetsmetoder och -redskap
- Produktionsprocesser och -miljö

KOMPETENSOMRÅDE: NÄTVERKSKOMMUNIKATION

- Planering och framställning
- Arbetsmetoder och -redskap
- Produktionsprocesser och -miljö

KOMPETENSOMRÅDE: LJUDARBETE

- Planering och framställning
- Arbetsmetoder och -redskap
- Produktionsprocesser och -miljö

Dessutom kan följande frivilliga examensdel fogas till examen:

- Företagsamhet

Kapitel 3

KRAVEN PÅ YRKESKICKLIGHET I YRKESEXAMEN I AUDIOVISUELL KOMMUNIKATION OCH GRUNDERNA FÖR BEDÖMNINGEN

Yrkesexamen i audiovisuell kommunikation är avsedd för yrkesmänniskor som har flera års erfarenhet inom AV-branschen och som arbetar i kundfokuserade arbetsmiljöer. Med undantag för mediearbetet är kraven på yrkesskicklighet för kompetensområdena som ingår i yrkesexamen i huvudsak de samma både för yrkes- och för specialyrkesexamen, men i specialyrkesexamen krävs större och djupare kunskaper än i yrkesexamen.

I båda examensgrunderna har kunskapsnivåerna beskrivits med följande termer:

Kan tillämpa, behärskar = den mest krävande kunskapsnivån

Kan = genomsnittlig kunskapsnivå

Känner till, känner igen, förstår = den minst krävande kunskapsnivån

A. OBLIGATORISKA EXAMENSDELAR ENLIGT KOMPETENSOMRÅDE

KOMPETENSOMRÅDE: REDIGERING

Kompetensområdet för redigering är avsett för personer som arbetar med efterbehandling av bild och ljud inom beställar- och kundorienterade AV- produktioner, till exempel för redigerare samt offline- och online-klippare.

Arbetsmiljön kan vara till exempel en AV-efterbehandlingsenhet, ett televisionsbolag, ett produktionsbolag, ett reklam- eller företagsvideobolag, en kommunal medieverkstad eller någon liknande sammanslutning.

Befattningsbeskrivningen kan bestå av arbetsuppgifter i anslutning till exempelvis nyhets- och aktualitetsprogram, pjäs- och kortfilmer, dokumentärer, animationer, reklam- eller företagsvideofiler. Den utexaminerade arbetar självständigt som medlem av arbetsgruppen. Han eller hon kan också fungera som självständig företagare.

Kompetensområdet för redigering består av tre obligatoriska examensdelar:

1 § Planering och framställning

2 § Arbetsmetoder och -redskap

3 § Produktionsprocesser och -miljö

1 § Planering och framställning

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden känner till dramaturgens grunder och AV-framställningens stilarter.	Examinanden <ul style="list-style-type: none">• har grundkunskaper i berättarteknik och dramaturgi samt känner till AV-framställningens olika genrer och uttrycksmedel och kan använda dem i sitt arbete.
Examinanden behärskar de uttrycksmedel och metoder som anknyter till efterbehandlingen av bild och ljud.	Examinanden <ul style="list-style-type: none">• har grundkunskaper i färglära, färgbestämning och i grafisk framställning• har kunskaper i bildkomposition och bildformat, grundkunskaper i bild- och ljudframställningens dramaturgi samt känner till musikens stilarter och kan använda dessa i sitt arbete• har grundkunskaper i framställningen av bild- och ljudklippning och kan använda dem på ett professionellt sätt i sitt arbete• kan kombinera bild- och ljudmaterialet och på ett uttrycksfullt sätt beakta program- eller produkttypen och den valda stilarten.
Examinanden kan planera sitt arbete.	Examinanden <ul style="list-style-type: none">• kan utarbeta en genomförbar produktteknisk plan som anknyter till de egna arbetsuppgifterna• kan utarbeta en kundfokuserad och resursanpassad arbets- och verkställighetsplan, som anknyter till de egna arbetsuppgifterna samt en tidtabell.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Miljön för det fristående yrkesprovet bör vara en autentisk arbetsmiljö och produktionstekniken som används i provet sådan som är i allmänt yrkesbruk. Yrkesproven bör vara mångsidiga, och de bör genomföras i beställar- och kundorienterad verksamhet.

Centrala arbetsuppgifter inom branschen, en arbetsprovportfölj, skriftliga produktionsplaner eller verkställighetsplaner med motiveringar, rapporter och analyser för förverkligandet av dessa fungerar som yrkesprov för examensdelen.

I yrkesprovet skall både kärnkunskaperna som krävs av en fackman inom kompetensområdet och examinandens specialfärdigheter bedömas samtidigt. I bedömningen fäster man uppmärksamhet vid examinandens arbetsmetoder och förmåga att bedöma sitt arbete i förhållande till de givna målen.

Yrkesprovet kompletteras med samtal, där man fokuserar på och preciserar examinandens kunskaper på det aktuella yrkesområdet. Examinandens självvärdering tas i beaktande när man beslutar om bedömningen.

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden känner till de centrala arbetsprocesserna och -metoderna i olika AV-produktioner.	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till den inspelnings-, ljudsättnings- och klippningstekniska yrkesterminologin och kommandospråket • är förtrogen med användnings- och funktionsprinciperna för den inspelnings-, belysnings- och ljudsättningsutrustning och de program som är i professionell användning och kan välja en ändamålsenlig apparaturhelhet • är förtrogen med AV-inspelningssystem samt med de centrala fil- och inspelningsformaten • har grundkunskaper i färgbestämning och i grafiskt arbete • känner till olika metoder och arbetssätt för efterbehandling av bild och ljud • känner till skillnaderna mellan televisionproduktioner, filmproduktioner och produktioner gjorda för interaktiva medier • kan versifiera en medieprodukt.
Examinanden kan använda något av de redigeringsystem som är i allmän professionell användning.	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan professionellt använda en efterbehandlingsutrustning, utrustningshelheter och program för bild och ljud på ett sätt som situationen och stilen påkallar • känner till principerna för färgbestämning och kan reparera märkbara fel i bild- och ljudmaterialet.
Examinanden vet hur man underhåller och kopplar utrustningen.	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • har grundkunskaper i underhållning och koppling av den apparatur som han använder • är förtrogen med användningen av de program för grafisk kommunikation som är i allmänt bruk • kan göra olika bildtrick och effekter.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Miljön för det fristående yrkesprovet bör vara en autentisk arbetsmiljö och produktionstekniken som används i provet sådan som är i allmänt yrkesbruk. Yrkesproven bör vara mångsidiga, och de bör genomföras i beställar- och kundfokuserad verksamhet.

Centrala arbetsuppgifter inom branschen, en arbetsprovsportfölj, skriftliga produktionsplaner eller verkställighetsplaner med motiveringar, rapporter och analyser för förverkligandet av dessa fungerar som yrkesprov för examensdelen.

I yrkesprovet skall både kärnkunskaperna som krävs av en fackman inom kompetensområdet och examinandens specialfärdigheter bedömas samtidigt. I bedömningen fäster man uppmärksamhet vid examinandens arbetsmetoder och förmåga att bedöma sitt arbete i förhållande till de givna målen.

Yrkesprovet kompletteras med samtal, där man fokuserar på och preciserar examinandens kunskaper på det aktuella yrkesområdet. Examinandens självvärdering tas i beaktande när man beslutar om bedömningen.

3 § Produktionsprocesser och -miljö

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden kan utföra de olika uppgifter som hör ihop med arbetet.</p>	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • är förtrogen med produktionens olika skeden och med utrustningen som används • känner till befattningsbeskrivningarna och arbetsuppgifterna för de personer som arbetar inom produktionen • kan utarbeta kostnadskalkyler som anknyter till det egna arbetet och iaktta de kostnader som uppkommer under produktionen • känner till skillnaderna mellan televisionsproduktioner, filmproduktioner och produktioner gjorda för interaktiva medier samt deras särdrag • kan prissätta sitt arbete • kan genomföra arbetet inom ramen för en avtalad tidtabell • är förtrogen med kollektivavtalen inom branschen och kan utforma ett arbetsavtal som berör de egna arbetsuppgifterna • behärskar yrkesterminologin och kommandospråket inom mediebranschen • kan beakta upphovsrätts- och arbetarskyddslagen samt övrig lagstiftning och övriga författningar som anknyter till produktionen • kan fungera i problemsituationer och lösa dem • förmår arbeta inom ramen för en tidtabell och en budget samt beaktar faktorer som anknyter till arbetshälsa och ergonomi.

<p>Examinanden kan fungera i en miljö där det görs AV-produktioner.</p>	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan arbeta i kund- och beställarinriktade produktioner som en del av produktions-teamet • kan på sakprosa producera det skriftliga material som behövs för arbetsuppgifterna • känner till de nätverk som anknyter till det egna arbetsfältet inom ramen för sin yrkesbeteckning, är förtrogen med deras verksamhetssätt, kan skaffa kunskap och tillämpa den i sitt arbete • känner till arbetsuppgifterna som de andra medlemmarna i arbetsgemenskapen har och kan beakta dem i sitt arbete • kan arbeta både ensam och i samarbetsnätverk • kan motivera sina beslut och avge rapport om sitt arbete • kommunicerar tydligt både i sin arbetsgemenskap och med kunder.
<p>Examinanden har de kunskaper i engelska som behövs i yrket.</p>	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan kommunicera på engelska i situationer som anknyter till det egna arbetet • kan utarbeta en meritförteckning och beskriva sitt yrkeskunnande på engelska • behärskar yrkesterminologin inom den egna branschen tillräckligt väl för att kunna använda engelskspråkiga handböcker och annat basmaterial som behövs i arbetet.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Miljön för det fristående yrkesprovet bör vara en autentisk arbetsmiljö och produktionstekniken som används i provet sådan som är i allmänt yrkesbruk. Yrkesproven bör vara mångsidiga, och de bör genomföras i beställar- och kundfokuserad verksamhet.

Centrala arbetsuppgifter inom branschen, en arbetsprovportfölj, skriftliga produktionsplaner eller verkställighetsplaner med motiveringar, rapporter och analyser för förverkligandet av dessa fungerar som yrkesprov för examensdelen.

I yrkesprovet skall både kärnkunskaperna som krävs av en fackman inom kompetensområdet och examinandens specialfärdigheter bedömas samtidigt. I bedömningen fäster man uppmärksamhet vid examinandens arbetsmetoder och förmåga att bedöma sitt arbete i förhållande till de givna målen.

Yrkesprovet kompletteras med samtal, där man fokuserar på och preciserar examinandens kunskaper på det aktuella yrkesområdet. Examinandens självvärdering tas i beaktande när man beslutar om bedömningen.

KOMPETENSOMRÅDE: PUBLIKATIONSGRAFIK

Kompetensområdet för publikationsgrafik är avsett för personer som deltar i planeringen och genomförandet av den grafiska layouten i publikationer, till exempel publikationsgrafiker, reklamgrafiker, visualiserare, illustratörer, ombrytare, grafiker, medieplanerare och AD-assistenter. Examinanden fungerar som visualiserande och verkställande fackman. Han eller hon kan också fungera som självständig företagare.

Företag och sammanslutningar inom den elektroniska eller tryckta kommunikationen, såsom till exempel reklamföretag, tidningshus, förlag, film-, televisions- eller multimediebolag samt exportavdelningar på företag och sammanslutningar kan tjäna som arbetsmiljöer.

Produktionen kan bestå av bruksgrafik, såsom förlags- eller reklamgrafik eller planering av den visuella layouten, grafiska framställningen eller det grafiska användargränssnittet i audiovisuella publikationer. Den färdiga produkten kan vara antingen från det tryckta eller elektroniska området eller anknyta till båda.

Kompetensområdet för publikationsgrafik består av tre obligatoriska examensdelar:

- 4 § Planering och framställning
- 5 § Arbetsmetoder och -redskap
- 6 § Produktionsprocesser och -miljö

4 § Planering och framställning

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden kan använda olika metoder för bildframställning.	Examinanden <ul style="list-style-type: none">• kan använda olika framställnings- och illustrationsmetoder• kan analysera och välja bilder• har grundkunskaper i planering av tecken, symboler och skyltar• har grundkunskaper i animering och 3D-visualisering i den utsträckning som arbetet förutsätter• kan beakta läs- och rörelseriktningen i en skissering• kan ta hänsyn till den inverkan som kulturkillnader har i en illustrerad framställning• kan göra bilder samt visuella och grafiska element genom att rita, filma eller genom andra metoder.
Examinanden har kunskaper om de centrala metoderna för färg- och belysningskommunikation samt om deras inverkan.	Examinanden <ul style="list-style-type: none">• kan grunderna i färglära• känner till den centrala inverkan och betydelsen som färgen och belysningen har på uttrycksförmågan, åskådligheten samt på symboliken, och utnyttjar denna kunskap i arbetet.

<p>Examinanden kan den typografiska framställningen och tekniken.</p>	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till typografins moderna riktningar samt vilken inverkan de viktigaste stilperioderna hade på bokstavsformerna och kan tillgodogöra sig denna kunskap i arbetet • känner till bokstavsklassificeringen och kan beakta de typografiska faktorer som påverkar läsbarheten • kan i den typografiska planeringen beakta specialkraven för olika kommunikationsmedel.
<p>Examinanden känner till den audiovisuella kommunikationens centrala stilarter, metoder och framställningssätt.</p>	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • är förtrogen med de centrala genrerna och framställningsstilarna i filmer, TV-program och andra audiovisuella produkter • kan grunderna i nätverksplanering • har kunskaper om växelverkan mellan ljud och bild i en audiovisuell framställning.
<p>Examinanden kan planera en estetisk, fungerande och ändamålsenlig layout till kommunikationsprodukten.</p>	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • är förtrogen med idé- och planeringsprocessen i visuell kommunikation • kan beakta de krav som mottagaren och målsättningen ställer • kan beakta de tekniska och produktionsmässiga aspekterna • kan skapa en visuell helhet.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Miljön för det fristående yrkesprovet bör vara en autentisk arbetsmiljö och produktionstekniken som används i provet sådan som är i allmänt yrkesbruk. Yrkesproven bör vara mångsidiga, och de bör genomföras i beställar- och kundinriktad verksamhet.

Centrala arbetsuppgifter inom branschen, en arbetsprovportfölj, skriftliga produktionsplaner eller verkställighetsplaner med motiveringar, rapporter och analyser för förverkligandet av dessa fungerar som yrkesprov för examensdelen.

I yrkesprovet skall både kärnkunskaperna som krävs av en fackman inom kompetensområdet och examinandens specialfärdigheter bedömas samtidigt. I bedömningen fäster man uppmärksamhet vid examinandens arbetsmetoder och förmåga att bedöma sitt arbete i förhållande till de givna målen.

Yrkesprovet kompletteras med samtal, där man fokuserar på och preciserar examinandens kunskaper på det aktuella yrkesområdet. Examinandens självvärdering tas i beaktande när man beslutar om bedömningen.

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden kan skapa tekniskt kvalitativa medieprodukter och behärskar den produktionsteknik som behövs i arbetet.	Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • kan på ett ändamålsenligt sätt använda de program, den utrustning och det material som behövs • kan använda de packnings- och inspelningsformer som behövs • behärskar materialöverföring • känner igen de tekniska möjligheter och begränsningar som hänför sig till arbetet • känner till de centrala industriella utskrifts-, tryck- och efterbehandlingsteknikerna • är förtrogen med användningen av RGB-, CMYK- och PMS-färger.
Examinanden känner till särdragen för visuell kommunikation i olika medier.	Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • känner till de centrala arbetsmetoderna för olika medier • känner till publikationssystemen inom kommunikation.
Examinanden kan arbeta med multimedieproduktioner.	Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • känner till de tekniska funktionsprinciperna för olika distributionskanaler • kan som arbetsinstruktioner använda olika manuskript och konceptplaner inom AV-branschen.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Miljön för det fristående yrkesprovet bör vara en autentisk arbetsmiljö och produktionstekniken som används i provet sådan som är i allmänt yrkesbruk. Yrkesproven bör vara mångsidiga, och de bör genomföras i beställar- och kundinriktad verksamhet.

Centrala arbetsuppgifter inom branschen, en arbetsprovportfölj, skriftliga produktionsplaner eller verkställighetsplaner med motiveringar, rapporter och analyser för förverkligandet av dessa fungerar som yrkesprov för examensdelen.

I yrkesprovet skall både kärnkunskaperna som krävs av en fackman inom kompetensområdet och examinandens specialfärdigheter bedömas samtidigt. I bedömningen fäster man uppmärksamhet vid examinandens arbetsmetoder och förmåga att bedöma sitt arbete i förhållande till de givna målen.

Yrkesprovet kompletteras med samtal, där man fokuserar på och preciserar examinandens kunskaper på det aktuella yrkesområdet. Examinandens självvärdering tas i beaktande när man beslutar om bedömningen.

6 § Produktionsprocesser och -miljö

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden är förtrogen med de centrala produktionsprocesserna och verksamhetssätten.</p>	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • är förtrogen med de centrala yrkesbegreppen och den centrala terminologin inom publikationsgrafik och visuell kommunikation • känner till central produktionspraxis inom AV-branschen.
<p>Examinanden har lärt sig utföra de arbetsuppgifter som hänför sig till visuell planering och visuellt genomförande och vet hur stor andel de utgör i helhetsproduktionen.</p>	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan handla kundfokuserat • förstår uppgifterna som de andra medlemmarna i arbetsgemenskapen har och kan beakta dem i sitt eget arbete • kan arbeta både ensam och i samarbetsnätverk • kan följa grafiska instruktioner • kan motivera sina beslut och avge rapport om sitt arbete • kan dokumentera, arkivera och säkerhetskopiera enligt givna instruktioner • kan producera tydligt skriftligt material som anknyter till arbetet • kommunicerar tydligt både i sin arbetsgemenskap och med kunderna.
<p>Examinanden är medveten om sitt ekonomiska, etiska, sociala och juridiska ansvar.</p>	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan prissätta sitt eget arbete • kan beakta budgeten och kostnaderna i sitt arbete • kan utföra ett arbete inom ramen för en avtalad tidtabell • kan i sitt arbete beakta frågor som anknyter till upphovsrättslagen samt andra centrala lagar och författningar inom branschen • kan ta hänsyn till faktorer som anknyter till arbetshälsa och ergonomi • känner till de etiska frågorna inom kommunikationen samt deras inverkan på det egna arbetet • känner till strukturerna inom mediebranschen och verksamhetens grunder i samhället.

<p>Examinanden har de kunskaper i engelska som behövs i anknytning till yrket.</p>	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan kommunicera på engelska i situationer som anknyter till arbetet • kan utforma en meritförteckning och beskriva sitt yrkeskunnande på engelska • kan använda engelskspråkiga handböcker och annat basmaterial som behövs inom branschen.
--	--

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Miljön för det fristående yrkesprovet bör vara en autentisk arbetsmiljö och produktionstekniken som används i provet sådan som är i allmänt yrkesbruk. Yrkesproven bör vara mångsidiga, och de bör genomföras i beställar- och kundinriktad verksamhet.

Centrala arbetsuppgifter inom branschen, en arbetsprovportfölj, skriftliga produktionsplaner eller verkställighetsplaner med motiveringar, rapporter och analyser för förverkligandet av dessa fungerar som yrkesprov för examensdelen.

I yrkesprovet skall både kärnkunskaperna som krävs av en fackman inom kompetensområdet och examinandens specialfärdigheter bedömas samtidigt. I bedömningen fäster man uppmärksamhet vid examinandens arbetsmetoder och förmåga att bedöma sitt arbete i förhållande till de givna målen.

Yrkesprovet kompletteras med samtal, där man fokuserar på och preciserar examinandens kunskaper på det aktuella yrkesområdet. Examinandens självvärdering tas i beaktande när man beslutar om bedömningen.

KOMPETENSOMRÅDE: FILMNING OCH BELYSNING

Kompetensområdet för filmning och belysning är avsett för personer som arbetar med bild- och belysningsuppgifter i beställar- och kundfokuserade AV-produktioner, till exempel personer som sköter televisions-, insert-, nyhets-, B- och videoinspelningar, (film)kameraassistenter, kameramän som sköter belysningen, belysningspersonal eller filmningschefer.

Arbetsmiljön kan vara till exempel en tv-studio, ett televisionsbolag, produktionsbolag, reklam- eller företagsvideobolag, en kommunal medieverkstad eller någon annan motsvarande sammanslutning.

Befattningsbeskrivningen kan till exempel bestå av arbetsuppgifter som anknyter till nyhets- och aktualitetsprogram, pjäs- och kortfilmer, dokumentärer, animationer, reklam- eller företagsvideofiler. Den utexaminerade arbetar självständigt som medlem av arbetsgruppen. Han eller hon kan också fungera som egen företagare.

Kompetensområdet för filmning och belysning består av tre examensdelar:

- 7 § Planering och framställning
- 8 § Arbetsmetoder och -redskap
- 9 § Produktionsprocesser och -miljö

7 § Planering och framställning

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden känner till dramaturgens grunder och AV-framställningens stilarter.	Examinanden <ul style="list-style-type: none">• har grundkunskaper i berättarteknik och dramaturgi samt känner till AV-framställningens olika genrer och uttrycksmedel och kan använda dem i sitt arbete.
Examinanden behärskar de uttrycksmedel som anknyter till filmning och belysning.	Examinanden <ul style="list-style-type: none">• har grundkunskaper i ljus- och färglära• känner till bild- och ljusframställningens stilar och uttrycksmedel och kan på ett professionellt sätt använda dem i sitt arbete• har kunskaper i bildkomposition, bildstorlekar samt i bildframställningens dramaturgiska grunder och kan använda dem i sitt arbete• har kunskaper i ljudframställningens dramaturgi och kan använda den i sitt arbete• kan arbeta med belysning och filmning på så sätt, att det AV-material som skall spelas in harmonierar med respektive program- och produkttyp och med den valda stilarten• kan utforma ett manuskript och en realistisk, genomförbar och resursanpassad inspelnings- och belysningsplan.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Miljön för det fristående yrkesprovet bör vara en autentisk arbetsmiljö och produktionstekniken som används i provet sådan som är i allmänt yrkesbruk. Yrkesproven bör vara mångsidiga, och de bör genomföras i beställar- och kundinriktad verksamhet.

Centrala arbetsuppgifter inom branschen, en arbetsprovportfölj, skriftliga produktionsplaner eller verkställighetsplaner med motiveringar, rapporter och analyser för förverkligandet av dessa fungerar som yrkesprov för examensdelen.

I yrkesprovet skall både kärnkunskaperna som krävs av en fackman inom kompetensområdet och examinandens specialfärdigheter bedömas samtidigt. I bedömningen fäster man uppmärksamhet vid examinandens arbetsmetoder och förmåga att bedöma sitt arbete i förhållande till de givna målen.

Yrkesprovet kompletteras med samtal, där man fokuserar på och preciserar examinandens kunskaper på det aktuella yrkesområdet. Examinandens självvärdering tas i beaktande när man beslutar om bedömningen.

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden är förtrogen med centrala arbetsmetoder i olika AV-produktioner.</p>	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till den inspelnings-, ljudsättnings- och klippningstekniska yrkesterminologin och -kommandospråket • är förtrogen med bruks- och funktionsprinciperna för inspelnings-, belysnings- och ljudsättningsapparaturen och -programmen som är i allmänt yrkesbruk och kan välja en ändamålsenlig apparaturhelhet • känner till de centrala fil- och inspelningsformat som används inom branschen • har grundkunskaper i färgbestämning samt i grafiskt arbete • känner till målen för och skillnaderna i arbetsmetoderna mellan televisionsarbete, filmproduktioner samt interaktiva medier och kan versifiera en medieprodukt.
<p>Examinanden kan använda den centrala filmnings-, belysnings- och ljudtekniska utrustning och de programutbud som är i allmänt yrkesbruk.</p>	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan på ett professionellt sätt använda den inspelnings- och ljudtekniska apparatur som är i allmänt yrkesbruk och ta hänsyn till situationen och stilen • kan använda den belysningsutrustning som är i allmänt yrkesbruk inom branschen i olika studio-, inomhus- och utomhus-inspelningar på ett sätt där arbetarskyddet är säkerställt och kopplingarna har gjorts eltekniskt riktigt.
<p>Examinanden kan underhålla och koppla utrustningen.</p>	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan den grundläggande underhållet och kopplingen av den utrustning som han använder • är förtrogen med användningen av färgtemperatur samt av naturligt och artificiellt ljus i filmningssituationer • kan i inspelningssituationer beakta de behov som finns för ljudsättning och redigering • känner till mikrofonernas egenskaper samt kan välja och använda ändamålsenlig ljudsättningsutrustning • är förtrogen med användningen av videobandspelare och med olika bandningsformat samt med användningen och funk-

	<p>tionsprinciperna för bildöverföring och för bildöverföringsutrustningen</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan använda redigeringsprogram som är i allmänt bruk samt vet hur centrala bildbehandlingsprogram används.
--	---

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Miljön för det fristående yrkesprovet bör vara en autentisk arbetsmiljö och produktionstekniken som används i provet sådan som är i allmänt yrkesbruk. Yrkesproven bör vara mångsidiga, och de bör genomföras i beställar- och kundinriktad verksamhet.

Centrala arbetsuppgifter inom branschen, en arbetsprovportfölj, skriftliga produktionsplaner eller verkställighetsplaner med motiveringar, rapporter och analyser för förverkligandet av dessa fungerar som yrkesprov för examensdelen.

I yrkesprovet skall både kärnkunskaperna som krävs av en fackman inom kompetensområdet och examinandens specialfärdigheter bedömas samtidigt. I bedömningen fäster man uppmärksamhet vid examinandens arbetsmetoder och förmåga att bedöma sitt arbete i förhållande till de givna målen.

Yrkesprovet kompletteras med samtal, där man fokuserar på och preciserar examinandens kunskaper på det aktuella yrkesområdet. Examinandens självvärdering tas i beaktande när man beslutar om bedömningen.

9 § Produktionsprocesser och -miljö

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden behärskar de uppgifter som anknyter till det egna arbetet.</p>	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till befattningsbeskrivningarna och arbetsuppgifterna för de personer som arbetar inom produktionen • kan göra upp kostnadskalkyler som anknyter till sina arbetsuppgifter samt iaktta de kostnader som uppkommer under produktionen • känner till skillnaderna mellan och särdrag- en för televisionsproduktioner, filmpro- duktioner och produktioner som görs för interaktiva medier • kan prissätta sitt arbete • känner till kollektivavtalen inom branschen och kan utforma ett arbetsavtal som berör de egna arbetsuppgifterna • känner till principerna om upphovsrätt som anknyter till det egna arbetet • behärskar yrkesterminologin och komman- dospråket inom mediebranschen • kan beakta upphovsrätts- och arbetar- skyddslagen samt övrig lagstiftning och

	<p>övriga författningar som anknyter till produktionen</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan fungera i problemsituationer och lösa dem • kan arbeta inom ramen för en tidtabell och en budget samt beakta faktorer som anknyter till arbetshälsa och ergonomi.
Examinanden kan fungera i en miljö där det görs AV-produktioner.	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan fungera i kund- och beställarfokuserade produktioner som en del av produktionsteamet • kan på god sakprosa producera det skriftliga material som behövs i arbetet • känner till de nätverk som anknyter till arbetsfältet inom ramen för sin yrkesbeteckning, känner till dess verksamhets sätt, kan skaffa information och tillämpa den i sitt arbete • kan arbeta både ensam och i samarbetsnätverk • kan motivera sina beslut och avge rapport om sitt arbete • kommunicerar tydligt både i sin arbetsgemenskap och med kunderna.
Examinanden har de kunskaper i engelska som behövs i yrket.	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan kommunicera på engelska i de situationer som anknyter till arbetet • kan utforma en meritförteckning och beskriva sitt yrkeskunnande på engelska • behärskar yrkesterminologin inom branschen tillräckligt väl för att kunna använda engelskspråkiga handböcker och övrigt basmaterial som behövs i arbetet.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Miljön för det fristående yrkesprovet bör vara en autentisk arbetsmiljö och produktionstekniken som används i provet sådan som är i allmänt yrkesbruk. Yrkesproven bör vara mångsidiga, och de bör genomföras i beställar- och kundinriktad verksamhet.

Centrala arbetsuppgifter inom branschen, en arbetsprovportfölj, skriftliga produktionsplaner eller verkställighetsplaner med motiveringar, rapporter och analyser för förverkligandet av dessa fungerar som yrkesprov för examensdelen.

I yrkesprovet skall både kärnkunskaperna som krävs av en fackman inom kompetensområdet och examinandens specialfärdigheter bedömas samtidigt. I bedömningen fäster man uppmärksamhet vid examinandens arbetsmetoder och förmåga att bedöma sitt arbete i förhållande till de givna målen.

Yrkesprovet kompletteras med samtal, där man fokuserar på och preciserar examinandens kunskaper på det aktuella yrkesområdet. Examinandens självvärdering tas i beaktande när man beslutar om bedömningen.

KOMPETENSOMRÅDE: MEDIEARBETE

Kompetensområdet för mediearbete är avsett för personer som har innehållsmässiga och produktionstekniska arbetsuppgifter i nyhets- och aktualitetsprogram i televisionen eller i andra medieproduktioner samt för lärare och mediefostrare inom mediebranschen. Yrkesbeteckningar är till exempel medieredaktör, assisterande bildproducent, nyhetsredaktör, tv-programvärd eller kommunikationslärare.

Arbetsmiljön kan vara till exempel ett riksomfattande eller regionalt televisionsbolag, nättelevision, mobiltelevision, ett produktionsbolag inom mediebranschen, en kommunal medieverkstad eller en motsvarande sammanslutning.

Befattningsbeskrivningen kan bestå av inspelning, redigering och hopsättning av riksomfattande eller regionala nyhets- och aktualitetsprogram eller av andra medieprodukter, redigering av innehållet i tv-sändningar, av intervjuer eller undervisning i AV-kommunikation samt av mediefostran. Examinanden arbetar självständigt som en medlem av arbetsgruppen eller fungerar som lärare inom mediebranschen.

Kompetensområdet för mediearbete består av tre examensdelar:

- 10 § Planering och framställning
- 11 § Arbetsmetoder och -redskap
- 12 § Produktionsprocesser och -miljö

10 § Planering och framställning

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden har grundkunskaper i dramaturgi och AV-framställningens stilarter samt i medieframställning och journalistik.	Examinanden <ul style="list-style-type: none">• har grundkunskaper i berättarteknik och dramaturgi samt känner till AV-berättarteknikens olika genrer, metoder och uttrycksmedel och kan använda dem i sitt arbete• är förtrogen med mediebranschens uttrycksmedel samt med grunderna i framställningen och journalistiken i olika typer av tv-program• har grundkunskaper i interaktion och icke-linjär framställning• är förtrogen med nyhetskriterierna, känner till olika metoder för informationsinsamling samt principerna för källkritik i enlighet med god journalistetik• har kunskaper i bildkomposition och bildstorlekar och grundkunskaper i bildspråksframställning samt kan belysa och filma på så sätt att det AV-material som skall spelas in framställs på ett sätt som harmonierar med respektive programtyp och med den valda stilarten

	<ul style="list-style-type: none"> • har grundkunskaper i hur bild- och ljudklippning skall uttryckas samt kan framställa kombinationen av bild- och ljudmaterial så att den harmonierar med respektive programtyp och med den valda stilarten • är förtrogen med ljudframställningens dramaturgi och kan använda den i sitt arbete • kan utarbeta ett manuskript och en realistisk, genomförbar och resursanpassad inspelnings- och redigeringsplan • kan i planeringen vid behov ta hänsyn till användbarheten samt underhållningen och uppdaterbarheten för en medieprodukt • behärskar särdragen för och skillnaderna mellan television, radio och övriga medier (television, radio, kommunikation i tryck, Internet och övriga interaktiva medier samt mobilkommunikation).
<p>Examinanden behärskar den muntliga och skriftliga framställning och den form av framträdande som behövs i tv-arbetet i anknytning till sina arbetsuppgifter (till exempel att uppträda som konferencier eller nyhetsuppläsare) samt kan vid behov göra intervjuer och vara programvärd i en tv-sändning.</p>	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan söka central information och gallra bort det material som inte ryms med i sändningen • kan skriva text och utforma ett manuskript som harmonierar med programtypen • kan bearbeta andras texter så att de harmonierar med programtypen och låter naturliga då de läses upp • har ett tydligt och rationellt framträdande i tv-program så att åskådaren omedelbart förstår vad programmet handlar om • kan planera det tekniska utförandet av en intervju och utföra intervjun på ett professionellt sätt i enlighet med god journalistetik.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Miljön för det fristående yrkesprovet bör vara en autentisk arbetsmiljö och produktionstekniken som används i provet sådan som är i allmänt yrkesbruk. Yrkesproven bör vara mångsidiga, och de bör genomföras i beställar- och kundinriktad verksamhet.

Centrala arbetsuppgifter inom branschen, en arbetsprovportfölj, skriftliga produktionsplaner eller verkställighetsplaner med motiveringar, rapporter och analyser för förverkligandet av dessa fungerar som yrkesprov för examensdelen.

I yrkesprovet skall både kärnkunskaperna som krävs av en fackman inom kompetensområdet och examinandens specialfärdigheter bedömas samtidigt. I bedömningen fäster man uppmärksamhet vid examinandens arbetsmetoder och förmåga att bedöma sitt arbete i förhållande till de givna målen.

Yrkesprovet kompletteras med samtal, där man fokuserar på och preciserar examinandens kunskaper på det aktuella yrkesområdet. Examinandens självvärdering tas i beaktande när man beslutar om bedömningen.

11 § Arbetsmetoder och -redskap

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden känner till de centrala arbetsprocesserna och -metoderna i olika tv-programproduktioner och i sändningsverksamheten.</p>	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till den inspelnings-, ljudsättnings- och klippningstekniska yrkesterminologin och -kommandospråket • är förtrogen med användnings- och funktionsprinciperna för den inspelnings-, ljudsättnings- och redigeringsutrustning som är i yrkesbruk och kan välja en ändamålsenlig utrustningshelhet • är förtrogen med olika system för AV-filmning och med centrala fil- och inspelningsformat • har grundkunskaper i färgbestämning, grafiskt arbete och bildbehandling • är förtrogen med målen, metoderna och arbetssätten för olika AV-produktionsprocesser • känner till funktionsprinciperna för olika tv-sändningssystem, Internet och andra tekniska redskap och system • kan vid behov sammanställa och sända televisions-, nättelevisions- eller mobiltelevisionsprogram enligt sändningslistan • känner till målen för televisionsarbete och interaktiva medier och skillnaderna för hur dessa fungerar samt kan versifiera en medieprodukt • kan utarbeta en genomförbar produktions-teknisk plan som anknyter till de egna arbetsuppgifterna.
<p>Examinanden kan i redigerings-, inspelnings-, belysnings- och ljudarbete använda central utrustning och centrala program som är i allmänt yrkesbruk och har lärt sig yrkesmässiga arbetsmetoder samt kan underhålla och koppla utrustningen.</p>	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan på ett professionellt sätt använda inspelnings-, belysnings- och ljudtekniska utrustningshelheter, som är i allmänt yrkesbruk inom branschen, på ett sätt som harmonierar med situationen och stilen • är förtrogen med användningen av färgtemperatur samt av naturligt och artificiellt ljus i filmningssituationer

	<ul style="list-style-type: none"> • kan använda redigeringsprogram som är i allmänt bruk och vet hur centrala bildbehandlingsprogram används • vet hur videobandspelare används och känner till bandningsformaten samt funktionsprinciperna för och användningen av bildöverföring och av bildöverföringsutrustningen • kan utföra den grundläggande servicen och kopplingarna för den utrustning som är i användning i det egna arbetet.
--	---

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Miljön för det fristående yrkesprovet bör vara en autentisk arbetsmiljö och produktionstekniken som används i provet sådan som är i allmänt yrkesbruk. Yrkesproven bör vara mångsidiga, och de bör genomföras i beställar- och kundinriktad verksamhet.

Centrala arbetsuppgifter inom branschen, en arbetsprovportfölj, skriftliga produktionsplaner eller verkställighetsplaner med motiveringar, rapporter och analyser för förverkligandet av dessa fungerar som yrkesprov för examensdelen.

I yrkesprovet skall både kärnkunskaperna som krävs av en fackman inom kompetensområdet och examinandens specialfärdigheter bedömas samtidigt. I bedömningen fäster man uppmärksamhet vid examinandens arbetsmetoder och förmåga att bedöma sitt arbete i förhållande till de givna målen.

Yrkesprovet kompletteras med samtal, där man fokuserar på och preciserar examinandens kunskaper på det aktuella yrkesområdet. Examinandens självvärdering tas i beaktande när man beslutar om bedömningen.

12 § Produktionsprocesser och -miljö

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden känner väl till arbetsmetoderna, AV-utrustningen som är i användning och befattningsbeskrivningarna för de olika produktionsskedena samt behärskar de arbetsuppgifter som anknyter till planeringen och genomförandet av det egna arbetet.</p>	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till arbetsmetoderna i de olika produktionsskedena och känner väl funktionsprinciperna för utrustningen som används • känner väl till befattningsbeskrivningarna och vad som ingår i arbetsuppgifterna för de anställda i olika produktionsskeden • kan utforma en kundfokuserad, mottagarcentrerad och resursanpassad arbets- och verkställighetsplan som anknyter till de egna arbetsuppgifterna samt en tidtabell • kan göra upp kostnadskalkyler som anknyter till det egna arbetet och iaktta de kostnader som uppkommer under produktionen

	<ul style="list-style-type: none"> • förmår i det skedet när arbetet planeras och genomförs beakta de krav som ställs på formen för inspelningen och distributionen • känner till särdragen för och skillnaderna mellan televisionsarbete och de produktionsprocesser som görs för interaktiva medier och kan verkställa processer för produktionsplanering och -kontroll som anknyter till det egna arbetet.
Examinanden är förtrogen med de avtal och den upphovsrätt som anknyter till inhemsk AV-produktion.	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till inhemsk avtalspraxis i AV-produktioner • känner till branschens kollektivavtal och kan utforma ett arbetsavtal som berör de egna arbetsuppgifterna • känner till de principer för upphovsrätt som anknyter till det egna arbetet.
Examinanden kan fungera i en miljö där det görs AV-produktioner.	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan fungera i kund- och beställarfokuserade produktioner som en del av produktionsteamet • kan på god sakprosa producera det skriftliga material som behövs i arbetet • är förtrogen med de nätverk som anknyter till arbetsfältet inom ramen för sin yrkesbeteckning, vet hur arbetsfältet fungerar, kan skaffa information och tillämpa den i sitt arbete.
Examinanden behärskar produktionsprocessen i sitt arbete.	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • behärskar yrkesterminologin och kommandospråket i de skriftliga och muntliga framställningssituationer som förekommer inom mediebranschen • förmår beakta upphovsrätts- och arbetarskyddslagen samt övrig lagstiftning och övriga författningar som anknyter till produktionen • kan arbeta professionellt och effektivt med beaktande av tidtabeller och budgeter samt beaktar faktorer som anknyter till arbetshälsa och ergonomi • kan analysera sitt arbete och motivera sina beslut.

<p>Examinanden har de kunskaper i engelska som behövs i yrkesutövandet.</p>	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan kommunicera på engelska i situationer som anknyter till det egna arbetet • kan utforma en meritförteckning och beskriva sitt yrkeskunnande på engelska • behärskar yrkesterminologin inom sin bransch tillräckligt väl för att kunna använda engelskspråkiga handböcker och övrigt basmaterial som behövs inom branschen.
---	--

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Miljön för det fristående yrkesprovet bör vara en autentisk arbetsmiljö och produktionstekniken som används i provet sådan som är i allmänt yrkesbruk. Yrkesproven bör vara mångsidiga, och de bör genomföras i beställar- och kundinriktad verksamhet.

Centrala arbetsuppgifter inom branschen, en arbetsprovportfölj, skriftliga produktionsplaner eller verkställighetsplaner med motiveringar, rapporter och analyser för förverkligandet av dessa fungerar som yrkesprov för examensdelen.

I yrkesprovet skall både kärnkunskaperna som krävs av en fackman inom kompetensområdet och examinandens specialfärdigheter bedömas samtidigt. I bedömningen fäster man uppmärksamhet vid examinandens arbetsmetoder och förmåga att bedöma sitt arbete i förhållande till de givna målen.

Yrkesprovet kompletteras med samtal, där man fokuserar på och preciserar examinandens kunskaper på det aktuella yrkesområdet. Examinandens självvärdering tas i beaktande när man beslutar om bedömningen.

KOMPETENSOMRÅDE: RADIOARBETE

Kompetensområdet för radioarbete är avsett för personer som arbetar med redaktionellt och ljudtekniskt arbete inom radiobranschen och som till exempel arbetar under yrkesbeteckningen radioredaktör, nyhetsredaktör eller programledare.

Befattningsbeskrivningen kan bestå av nyhetsredigering och -uppläsning, intervjuer, rapportering, sändning, programvärdsfunktion eller ljudkontroll.

Arbetsmiljön kan vara ett bolag som idkar offentlig rundradioverksamhet eller en del av det, till exempel en självständig regionalradio, en kommersiell lokalradio eller en avdelning eller redaktion för ett stort radiobolag.

Kompetensområdet för radioarbete består av tre examensdelar:

- 13 § Planering och framställning
- 14 § Arbetsmetoder och -redskap
- 15 § Produktionsprocesser och -miljö

13 § Planering och framställning

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden är förtrogen med det muntliga och skriftliga radiospråket som hänför sig till arbetsuppgifterna.	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan skriva texter som har lämplig uttrycksform för radio och som låter naturliga vid uppläsning i radio • kan bearbeta texter som andra har skrivit så att de får en lämplig uttrycksform för radio och som låter naturliga vid uppläsning i radio.
Examinanden är förtrogen med den framställning som är typisk för radio.	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan i en radiosändning tala klart och redigt så att åhöraren omedelbart förstår vad programmet handlar om.
Examinanden kan bedöma sin egen framställning.	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • har grundkunskaper i talkonst och kan använda dem i sina arbetsuppgifter.
Examinanden har grundkunskaper i radiojournalism.	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • behärskar metoderna för informationsinsamling och principerna för källkritik i enlighet med god journalistetik • kan söka central information och gallra bort det som inte ryms med i sändningen • behärskar nyhetskriterierna.
Examinanden förstår radions karaktär som medium.	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till särdragen för och skillnaderna mellan radio och övriga medier (radio, television, kommunikation i tryck, Internet och mobilkommunikation).
Examinanden kan planera genomförandet av ett radioprogram.	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner skillnaderna mellan olika typer av stoff för radio • kan specificera de tekniska kraven för en sändning samt de olika behov som finns för produktionen, tidtabellen och utrustningen • kan göra en åhörarfokuserad programklocka, beställningslista eller en plan för någon annan form av programstomme • kan på god sakprosa presentera planen klart och tydligt.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Miljön för det fristående yrkesprovet bör vara en autentisk arbetsmiljö och produktionstekniken som används i provet sådan som är i allmänt yrkesbruk. Yrkesproven bör vara mångsidiga, och de bör genomföras i beställar- och kundinriktad verksamhet.

Centrala arbetsuppgifter inom branschen, en arbetsprovportfölj, skriftliga produktionsplaner eller verkställighetsplaner med motiveringar, rapporter och analyser för förverkligandet av dessa fungerar som yrkesprov för examensdelen.

I yrkesprovet skall både kärnkunskaperna som krävs av en fackman inom kompetensområdet och examinandens specialfärdigheter bedömas samtidigt. I bedömningen fäster man uppmärksamhet vid examinandens arbetsmetoder och förmåga att bedöma sitt arbete i förhållande till de givna målen.

Yrkesprovet kompletteras med samtal, där man fokuserar på och preciserar examinandens kunskaper på det aktuella yrkesområdet. Examinandens självvärdering tas i beaktande när man beslutar om bedömningen.

14 § Arbetsmetoder och -redskap

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden är förtrogen med metoderna för radioarbete.	Examinanden <ul style="list-style-type: none">• vet hur produktionskedjan i en radiosändning ser ut och känner till dess arbetsuppgifter• förstår betydelsen av sitt eget arbete i produktionskedjan.
Examinanden kan använda bärbara inspelningsutrustningar som är i allmänt bruk inom branschen.	Examinanden <ul style="list-style-type: none">• kan använda ljudteknisk yrkesterminologi i anknytning till bärbara utrustningar• känner till principerna för inspelning och ljudöverföring, till exempel hurudana egenskaper och syften mikrofoner har samt kan välja en ändamålsenlig utrustningshelhet• kan montera, koppla och justera inspelningsutrustningen.
Examinanden är förtrogen med de allmänna och gemensamma funktionsprinciperna för redigeringsutrustningar och -program som är i allmänt yrkesbruk.	Examinanden <ul style="list-style-type: none">• kan på ett professionellt sätt använda en ljudarbetsstation som är i allmänt yrkesbruk inom radiobranschen• kan använda ljudteknisk yrkesterminologi som anknyter till olika redigeringsprogram• behärskar de allmännaste ljudfilformaten och packningsmetoderna• kan snabbt och felfritt klippa materialet i sändningsdugligt skick.

Examinanden är förtrogen med de allmänna och gemensamma funktionsprinciperna för sändningsutrustning och -program som är i allmänt yrkesbruk.	Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • kan använda den ljudtekniska terminologi som anknyter till sändningsprogrammen • kan förbereda en sändningslista med hjälp av ett yrkesmässigt tillämpningsprogram.
Examinanden känner igen de olika typerna av utrustning för ljudkontroll och kan använda dem ändamålsenligt.	Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • kan iaktta programmets ljudmaterial på så sätt att ljudstyrkan i talet och musiken är i balans.
Examinanden behärskar i ett direktsänt radioprogram de tekniska åtgärder som skall vidtas med hjälp av sändningslistan.	Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • kan med hjälp av ett kontrollprogram köra en sändning i enlighet med sändningslistan antingen hel- eller halvautomatiskt.
Examinanden behärskar i ett direktsänt radioprogram manuellt de nödvändiga tekniska åtgärderna utan särskilt kontrollprogram.	Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • kan använda mikrofon, sända musik från CD- eller vinylskiva samt iaktta och avläsa mätare som mäter broadcastnivån i enlighet med programtypen.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Miljön för det fristående yrkesprovet bör vara en autentisk arbetsmiljö och produktionstekniken som används i provet sådan som är i allmänt yrkesbruk. Yrkesproven bör vara mångsidiga, och de bör genomföras i beställar- och kundinriktad verksamhet.

Centrala arbetsuppgifter inom branschen, en arbetsprovportfölj, skriftliga produktionsplaner eller verkställighetsplaner med motiveringar, rapporter och analyser för förverkligandet av dessa fungerar som yrkesprov för examensdelen.

I yrkesprovet skall både kärnkunskaperna som krävs av en fackman inom kompetensområdet och examinandens specialfärdigheter bedömas samtidigt. I bedömningen fäster man uppmärksamhet vid examinandens arbetsmetoder och förmåga att bedöma sitt arbete i förhållande till de givna målen.

Yrkesprovet kompletteras med samtal, där man fokuserar på och preciserar examinandens kunskaper på det aktuella yrkesområdet. Examinandens självvärdering tas i beaktande när man beslutar om bedömningen.

15 § Produktionsprocesser och -miljö

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden kan planera och utföra en radiointervju.	Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • kan avgränsa ämnesområdet för en intervju och planera stoffets struktur • kan planera det tekniska utförandet av intervjun.
Vid utförandet av intervjun uppvisar examinanden interaktions- och kommunikationsfärdigheter samt färdigheter att arbeta i grupp.	Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • kan utföra intervjun på ett professionellt sätt och i enlighet med god journalistetik.

<p>Examinanden kan planera och genomföra en radiosändning.</p>	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan på förhand bekanta sig med sändningens innehåll (timklocka, musik, studiointervjuer och inserter gjorda med utsändningsteknik) • kan fungera som programvärd och köra ut sändningen • kan genomföra sändningen professionellt och i enlighet med god journalistetik • kan fylla i rapporter för Teosto och Gramex • är förtrogen med musikens olika stilarter och kan använda dem i sina arbetsuppgifter.
<p>Examinanden förstår hur ljudinnehållet i en radiosändning versifieras till andra medier.</p>	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • förstår principerna och de tekniska möjligheterna för versifiering av ljudupptagning vid anpassandet av färdigt stoff till olika användningsändamål, såsom till mobilmedier eller Internetdistribution • har grundkunskaper i upphovsrätt.
<p>Examinanden kan fungera i en miljö där det görs radioproduktioner.</p>	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan fungera i kund- och beställarfokuserade produktioner som en del av produktionsteamet • kan på god sakprosa producera det skriftliga material som behövs i arbetsuppgifterna • känner till de nätverk som anknyter till arbetsfältet inom ramen för sin yrkesbeteckning, känner till dess verksamhets sätt, kan skaffa information och tillämpa den i sitt arbete • känner till arbetsuppgifterna som de andra medlemmarna i arbetsgemenskapen har och kan beakta dem i sitt arbete • kan arbeta både ensam och i samarbetsnätverk • kan motivera sina beslut och avge rapport om sitt arbete • kommunicerar tydligt både i sin arbetsgemenskap och med kunderna.
<p>Examinanden känner sitt ansvar på det ekonomiska, etiska, sociala och juridiska området.</p>	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan prissätta sitt eget arbete • kan i sitt arbete ta hänsyn till en budget och till kostnaderna • kan utföra arbetet inom ramen för en avtalad tidtabell

	<ul style="list-style-type: none"> • kan ta hänsyn till faktorer som anknyter till arbetshälsa och ergonomi.
Examinanden har de kunskaper i engelska som behövs i yrket.	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan kommunicera på engelska i situationer som anknyter till arbetet • kan formulera en meritförteckning och beskriva sitt yrkeskunnande på engelska • behärskar yrkesterminologin inom sin bransch tillräckligt väl för att kunna använda engelskspråkiga handböcker och övrigt basmaterial som behövs inom branschen.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Miljön för det fristående yrkesprovet bör vara en autentisk arbetsmiljö och produktionstekniken som används i provet sådan som är i allmänt yrkesbruk. Yrkesproven bör vara mångsidiga, och de bör genomföras i beställar- och kundinriktad verksamhet.

Centrala arbetsuppgifter inom branschen, en arbetsprovportfölj, skriftliga produktionsplaner eller verkställighetsplaner med motiveringar, rapporter och analyser för förverkligandet av dessa fungerar som yrkesprov för examensdelen.

I yrkesprovet skall både kärnkunskaperna som krävs av en fackman inom kompetensområdet och examinandens specialfärdigheter bedömas samtidigt. I bedömningen fäster man uppmärksamhet vid examinandens arbetsmetoder och förmåga att bedöma sitt arbete i förhållande till de givna målen.

Yrkesprovet kompletteras med samtal, där man fokuserar på och preciserar examinandens kunskaper på det aktuella yrkesområdet. Examinandens självvärdering tas i beaktande när man beslutar om bedömningen.

KOMPETENSOMRÅDE: PRODUKTION OCH PROJEKTSTYRNING

Kompetensområdet för produktion är avsett för personer som arbetar med olika uppgifter inom produktionen, till exempel skriptor, produktionssekreterare, produktionsarrangörer, produktionsplanerare, inspelningschefer, tekniska producenter, projektchefer osv.

Arbetsmiljön kan vara till exempel ett företag inom mediebranschen (bl.a. TV-, Internet-, mobil-, spel-, radio-, film- eller digital-tv -produktioner), en reklambyrå, ett tidningshus, exportavdelningen på ett företag eller på ett ämbetsverk inom den offentliga sektorn.

Kompetensområdet för produktion består av tre examensdelar:

16 § Planering och -framställning

17 § Arbetsmetoder och -redskap

18 § Produktionsprocesser och -miljö

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden behärskar dramaturgins grunder inom AV-framställning.	Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • känner till berättarteknikens och dramaturgins grunder samt känner till AV-framställningens olika genrer, metoder och uttrycksmedel och kan använda dem i sitt arbete.
Examinanden behärskar sitt modersmål och yrkesterminologin.	Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • behärskar sitt modersmål och yrkesterminologin i muntliga och skriftliga framställningssituationer som anknyter till yrket.
Examinanden behärskar de uppgifter som anknyter till planeringen och genomförandet av produktionen.	Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • är förtrogen med strukturen och verksamheten inom mediebranschen • känner igen en kundfokuserad, mottagarcentrerad och en resursanpassad verkställighetsplan, kostnads kalkyl och tidtabell • kan prissätta sitt eget arbete • kan beakta de krav som inspelningen och distributionsformen ställer.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Miljön för det fristående yrkesprovet bör vara en autentisk arbetsmiljö och produktionstekniken som används i provet sådan som är i allmänt yrkesbruk. Yrkesproven bör vara mångsidiga, och de bör genomföras i beställar- och kundinriktad verksamhet.

Centrala arbetsuppgifter inom branschen, en arbetsprovportfölj, skriftliga produktionsplaner eller verkställighetsplaner med motiveringar, rapporter och analyser för förverkligandet av dessa fungerar som yrkesprov för examensdelen.

I yrkesprovet skall både kärnkunskaperna som krävs av en fackman inom kompetensområdet och examinandens specialfärdigheter bedömas samtidigt. I bedömningen fäster man uppmärksamhet vid examinandens arbetsmetoder och förmåga att bedöma sitt arbete i förhållande till de givna målen.

Yrkesprovet kompletteras med samtal, där man fokuserar på och preciserar examinandens kunskaper på det aktuella yrkesområdet. Examinandens självvärdering tas i beaktande när man beslutar om bedömningen.

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden känner igen en genomförbar produktionsteknisk plan.	Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • är förtrogen med den bandnings-, ljudsättnings- och klippningstekniska yrkesterminologin • känner till de åtgärder och processer som anknyter till versifieringen av en medieprodukt.
Examinanden är förtrogen med den centrala produktionsteknik som behövs i arbetet.	Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • kan använda de produktions- och projektstyrningsprogram som behövs i arbetet • är förtrogen med bruks- och funktionsprinciperna för inspelnings-, ljudsättnings- samt efterproduktionstekniken och -programmen som används inom yrket • är förtrogen med grunderna i inspelnings-, ljudsättnings- och belysningsarbetet • är förtrogen med bild- och ljudbearbetning, färgbestämning samt med det grafiska arbetets grunder.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Miljön för det fristående yrkesprovet bör vara en autentisk arbetsmiljö och produktionstekniken som används i provet sådan som är i allmänt yrkesbruk. Yrkesproven bör vara mångsidiga, och de bör genomföras i beställar- och kundinriktad verksamhet.

Centrala arbetsuppgifter inom branschen, en arbetsprovportfölj, skriftliga produktionsplaner eller verkställighetsplaner med motiveringar, rapporter och analyser för förverkligandet av dessa fungerar som yrkesprov för examensdelen.

I yrkesprovet skall både kärnkunskaperna som krävs av en fackman inom kompetensområdet och examinandens specialfärdigheter bedömas samtidigt. I bedömningen fäster man uppmärksamhet vid examinandens arbetsmetoder och förmåga att bedöma sitt arbete i förhållande till de givna målen.

Yrkesprovet kompletteras med samtal, där man fokuserar på och preciserar examinandens kunskaper på det aktuella yrkesområdet. Examinandens självvärdering tas i beaktande när man beslutar om bedömningen.

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden kan utföra arbetsuppgifter i enlighet med produktionsplanen.	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan planera en produktionsplan och en tidtabell för en produktion • känner igen en förnuftig kostnadskalkyl för en produktion eller för en del av den • kan iaktta de kostnader som uppkommer under produktionen • kan avge kostnadsrapport för producenterna • kan utföra arbetet inom ramen för en avtalad tidtabell.
Examinanden är förtrogen med de avtal och de principer om upphovsrätt som anknyter till inhemska AV-produktioner.	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • är förtrogen med inhemsk avtalspraxis i AV-produktioner • är förtrogen med grundavtalen med produktionens finansiär, distributör och underleverantör • känner till kollektivavtalen inom branschen och kan utforma ett arbetsavtal och skriftliga kontrakt • är förtrogen med upphovsrättslagstiftningen inom branschen.
Examinanden kan fungera i en miljö där det görs AV-produktioner.	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan sköta kundkontakter och ta hänsyn till kundens behov • är förtrogen med nätverken som anknyter till det egna arbetsfältet och verksamhets-sätten inom nätverken samt kan söka information och tillämpa den i sitt arbete • känner till arbetsuppgifterna som de andra medlemmarna i arbetsgemenskapen har och kan beakta dem i sitt arbete • kan arbeta både ensam och i samarbetsnätverk • kan motivera sina beslut och avge rapport om sitt arbete • kommunicerar klart både i sin arbetsgemenskap och med kunder • kan fylla i Teosto- och Gramextrapporter.
Examinanden har de kunskaper i engelska som behövs i yrket.	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan kommunicera på engelska i situationer som anknyter till arbetet • kan utforma en meritförteckning och

	beskriva sitt yrkeskunnande på engelska <ul style="list-style-type: none"> • är tillräckligt förtrogen med yrkesterminologin inom branschen för att kunna använda de engelskspråkiga handböcker samt övrigt basmaterial som behövs inom branschen.
Examinanden behärskar de audiovisuella produktionsprocesserna.	Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • behärskar yrkesterminologin och kommandospråket inom mediebranschen i muntliga och skriftliga framställningssituationer som hänför sig till yrket • kan beakta upphovsrätts- och arbetarskyddslagen samt övrig lagstiftning och övriga författningar som anknyter till produktionen • kan arbeta professionellt och effektivt med hänsyn till tidtabeller och budgeter samt beakta faktorer som hänför sig till arbetshälsa och ergonomi • kan fungera i problemsituationer samt lösa dem • kan analysera sitt arbete och motivera sina beslut samt utveckla sitt arbete och sin yrkesskicklighet.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Miljön för det fristående yrkesprovet bör vara en autentisk arbetsmiljö och produktionstekniken som används i provet sådan som är i allmänt yrkesbruk. Yrkesproven bör vara mångsidiga, och de bör genomföras i beställar- och kundinriktad verksamhet.

Centrala arbetsuppgifter inom branschen, en arbetsprovportfölj, skriftliga produktionsplaner eller verkställighetsplaner med motiveringar, rapporter och analyser för förverkligandet av dessa fungerar som yrkesprov för examensdelen.

I yrkesprovet skall både kärnkunskaperna som krävs av en fackman inom kompetensområdet och examinandens specialfärdigheter bedömas samtidigt. I bedömningen fäster man uppmärksamhet vid examinandens arbetsmetoder och förmåga att bedöma sitt arbete i förhållande till de givna målen.

Yrkesprovet kompletteras med samtal, där man fokuserar på och preciserar examinandens kunskaper på det aktuella yrkesområdet. Examinandens självvärdering tas i beaktande när man beslutar om bedömningen.

KOMPETENSOMRÅDE: NÄTVERKSKOMMUNIKATION

Kompetensområdet för nätverkskommunikation är avsett för personer som arbetar med olika beställar- och kundinriktade produktionsuppgifter inom digital kommunikation. Yrkesbeteckningen kan vara till exempel manuskriptförfattare, konceptplanerare, användargränssnittplanerare, användarvänlighetsplanerare, www-planerare, webbredaktör, programmerare (till exempel www-, flash actionscript-, lingo- eller javaprogrammerare),

planerare för mobiltillämpningar, ljudplanerare, projektassistent, projektkoordinator eller www-informatör.

Befattningsbeskrivningen kan bestå av arbetsuppgifter som hänför sig till planering och genomförande av nätverkskommunikation där man i allmänhet arbetar i team. Examinanden kan också fungera som självständig företagare.

Arbetsmiljön kan vara till exempel ett företag som producerar innehåll för den digitala mediebranschen (bl.a. Internet-, mobil-, digitaltelevisionsproduktioner) ett it -företag, programföretag, reklambolag, tidningshus eller exportavdelningen i ett företag eller en sammanslutning.

Kompetensområdet för nätverkskommunikation består av tre examensdelar:

- 19 § Planering och framställning
- 20 § Arbetsmetoder och -redskap
- 21 § Produktionsprocesser och -miljö

19 § Planering och framställning

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden är förtrogen med de olika skedena i manuskriptprocessen för digitala medier och vet hur de påverkar hela produktionsprocessen.	Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • kan utarbeta tillräckligt noggranna, klara och tydliga manuskript ur vilka produktionsens syfte framgår • kan producera saktexter för Internet-användning.
Examinanden kan ta användargränssnitts-, interaktions- och användarvänlighetsplaneringens grunder i beaktande i planeringen.	Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • kan planera en tekniskt fungerande och visuellt ändamålsenlig utformning för en medieprodukt och ett användargränssnitt, där man har beaktat syftet med produkten eller tjänsten, målgruppen och växelverkan • kan åskådliggöra planen klart och tydligt.
Examinanden är förtrogen med grunderna i informationsarkitekturplanering och förstår vad dessa grunder har för betydelse i produktionsprocessen.	Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • kan planera en tydlig, motiverbar och tekniskt fungerande struktur och informationsarkitektur för en medieprodukt • kan ta produktens brukbarhet samt drift och uppdaterbarhet i beaktande i planeringen.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Miljön för det fristående yrkesprovet bör vara en autentisk arbetsmiljö och produktionstekniken som används i provet sådan som är i allmänt yrkesbruk. Yrkesproven bör vara mångsidiga, och de bör genomföras i beställar- och kundinriktad verksamhet.

Centrala arbetsuppgifter inom branschen, en arbetsprovsportfölj, skriftliga produktionsplaner eller verkställighetsplaner med motiveringar, rapporter och analyser för förverkligandet av dessa fungerar som yrkesprov för examensdelen.

I yrkesprovet skall både kärnkunskaperna som krävs av en fackman inom kompetensområdet och examinandens specialfärdigheter bedömas samtidigt. I bedömningen fäster man uppmärksamhet vid examinandens arbetsmetoder och förmåga att bedöma sitt arbete i förhållande till de givna målen.

Yrkesprovet kompletteras med samtal, där man fokuserar på och preciserar examinandens kunskaper på det aktuella yrkesområdet. Examinandens självvärdering tas i beaktande när man beslutar om bedömningen.

20 § Arbetsmetoder och -redskap

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden kan använda utrustnings- och programhelheter som är i allmän användning inom branschen.	Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • kan använda den utrustning och de program som krävs i olika skeden av arbetsprocessen • kan använda lämpliga program för behandlingen av stillbilder och rörliga bilder, för textbehandling, ljudbehandling, redigering och dokumentering • kan använda de packnings- och bandningsmetoder som behövs • har grundkunskaper i datateknik och programmering.
Examinanden är förtrogen med arbetsmetoderna för produktionen av nätverkskommunikation och kan tillverka produkter av hög kvalitet.	Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • kan analysera sitt eget arbete och bedöma betydelsen av det som en del av produktionsprocessen • är förtrogen med yrkesmässiga arbetsmetoder, yrkesterminologin inom branschen, tydlig illustration och dokumentering av produktionen • kan tolka bildmanuskript och konceptillustrationer.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Miljön för det fristående yrkesprovet bör vara en autentisk arbetsmiljö och produktionstekniken som används i provet sådan som är i allmänt yrkesbruk. Yrkesproven bör vara mångsidiga, och de bör genomföras i beställar- och kundinriktad verksamhet.

Centrala arbetsuppgifter inom branschen, en arbetsprovsportfölj, skriftliga produktionsplaner eller verkställighetsplaner med motiveringar, rapporter och analyser för förverkligandet av dessa fungerar som yrkesprov för examensdelen.

I yrkesprovet skall både kärnkunskaperna som krävs av en fackman inom kompetensområdet och examinandens specialfärdigheter bedömas samtidigt. I bedömningen fäster

man uppmärksamhet vid examinandens arbetsmetoder och förmåga att bedöma sitt arbete i förhållande till de givna målen.

Yrkesprovet kompletteras med samtal, där man fokuserar på och preciserar examinandens kunskaper på det aktuella yrkesområdet. Examinandens självvärdering tas i beaktande när man beslutar om bedömningen.

21 § Produktionsprocesser och -miljö

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden behärskar produktionen av en digital medieprodukt.	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan planera, genomföra och testa medieprodukter i olika användningsmiljöer • vet hur det egna arbetet påverkar hela produktionsprocessen och kan arbeta självständigt • känner till de olika skedena och arbetsuppgifterna i produktionen • förstår betydelsen av de etiska frågorna inom kommunikation och hur de påverkar det egna arbetet • förstår vad mediebranschen har för samhällsrelaterad funktion.
Examinanden har de kunskaper i engelska som behövs i yrket.	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • förstår engelskspråkiga dokument, bruksanvisningar och underhållsföreskrifter samt informativ text som hänför sig till arbetet • kan formulera sin meritförteckning och beskriva sitt yrkeskunnande på engelska.
Examinanden känner till de processer som hänför sig till hur man planerar och kontrollerar produktionen av en digital medieprodukt.	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan utarbeta en tidtabell samt en resurs- och kostnadskalkyl för produktionen • kan avge rapport till arbetsledningen • vet hur man utformar offerter och produktionsavtal och känner till upphovsrättslagstiftningen • kan producera klart och åskådligt skriftligt material som hänför sig till arbetet • kan på ett begripligt sätt framföra sitt ärende för kunden, arbetsgivaren och övriga medlemmar av arbetsgemenskapen.
Examinanden känner till skillnaderna mellan olika publikationskanaler och behärskar de krav som olika inspelnings- och distributionsformer ställer.	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • är förtrogen med skillnaderna mellan och betydelserna av olika publikationskanaler • kan överföra en färdig och testad produkt i

	<p>en distributionskanal</p> <ul style="list-style-type: none"> • behärskar versionskontrollen av arbetsfilerna • behärskar användningen av de rätta bandnings- och distributionsformerna i olika medier • är förtrogen med de centralaste filformaten.
--	--

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Miljön för det fristående yrkesprovet bör vara en autentisk arbetsmiljö och produktionstekniken som används i provet sådan som är i allmänt yrkesbruk. Yrkesproven bör vara mångsidiga, och de bör genomföras i beställar- och kundinriktad verksamhet.

Centrala arbetsuppgifter inom branschen, en arbetsprovportfölj, skriftliga produktionsplaner eller verkställighetsplaner med motiveringar, rapporter och analyser för förverkligandet av dessa fungerar som yrkesprov för examensdelen.

I yrkesprovet skall både kärnkunskaperna som krävs av en fackman inom kompetensområdet och examinandens specialfärdigheter bedömas samtidigt. I bedömningen fäster man uppmärksamhet vid examinandens arbetsmetoder och förmåga att bedöma sitt arbete i förhållande till de givna målen.

Yrkesprovet kompletteras med samtal, där man fokuserar på och preciserar examinandens kunskaper på det aktuella yrkesområdet. Examinandens självvärdering tas i beaktande när man beslutar om bedömningen.

KOMPETENSOMRÅDE: LJUDARBETE

Kompetensområdet för ljudarbete är avsett för personer som arbetar med ljudsättningen av beställar- och kundfokuserade AV-produktioner. Sådana personer är till exempel ljudtekniker, ljudassistenter och ljudsättare för radio eller television, personer som arbetar med ljudsättning ute på fältet eller med mixning av inomhusljud för televisions- och filmproduktion.

Inspelning samt överföring, bandning och bearbetning av bandinspelningar antingen i anknnytning till rörliga bilder (som AV-produktion) eller utan bilder (som ljudproduktion) kan ingå i befattningsbeskrivningen. Man kan arbeta antingen självständigt eller i en arbetsgrupp, till exempel i en filmningsgrupp, i fasta studioutrymmen eller med hjälp av en mobil ljudanläggning eller bandningsutrustning.

Arbetsmiljön kan vara till exempel en ljud-, musik- eller tv-studio, ett televisionsbolag, produktionsbolag, reklam- eller företagsvideobolag, en kommunal medieverkstad eller annan sammanslutning.

Kompetensområdet består av tre examensdelar:

- 22 § Planering och framställning
- 23 § Arbetsmetoder och -redskap
- 24 § Produktionsprocesser och -miljö

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden är förtrogen med metoderna för audiovisuell framställning.	Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • känner igen AV-framställningens olika genrer i den utsträckning som de egna arbetsuppgifterna förutsätter • har grundkunskaper i uttrycksformerna för ljudframställning och kan använda dem i sina arbetsuppgifter.
Examinanden identifierar och kan använda olika musikstilar.	Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • identifierar flera olika stilarter inom musiken, är förtrogen med olika effektmedel och kan använda dem i sina arbetsuppgifter • kan kontrollera ljudstyrkan på så sätt att proportionerna mellan tal, musik och övrigt programstoff harmonierar i olika avlyssningssituationer.
Examinanden har teknisk-konstnärliga grundkunskaper i ljudarbete.	Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • kan bedöma frekvensinnehållet, styrkevaxlingarna och distansintrycket för det ljud som skall bandas eller behandlas, i enlighet med målen för produktionen.
Examinanden kan utarbeta en produktionsteknisk plan.	Examinanden <ul style="list-style-type: none"> • kan specificera de tekniska kraven för inspelningen samt de olika behov som finns för produktionen, tidtabellen och utrustningen • kan framföra produktionsplanen tydligt och på god sakprosa.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Miljön för det fristående yrkesprovet bör vara en autentisk arbetsmiljö och produktionstekniken som används i provet sådan som är i allmänt yrkesbruk. Yrkesproven bör vara mångsidiga, och de bör genomföras i beställar- och kundinriktad verksamhet.

Centrala arbetsuppgifter inom branschen, en arbetsprovportfölj, skriftliga produktionsplaner eller verkställighetsplaner med motiveringar, rapporter och analyser för förverkligandet av dessa fungerar som yrkesprov för examensdelen.

I yrkesprovet skall både kärnkunskaperna som krävs av en fackman inom kompetensområdet och examinandens specialfärdigheter bedömas samtidigt. I bedömningen fäster man uppmärksamhet vid examinandens arbetsmetoder och förmåga att bedöma sitt arbete i förhållande till de givna målen.

Yrkesprovet kompletteras med samtal, där man fokuserar på och preciserar examinandens kunskaper på det aktuella yrkesområdet. Examinandens självvärdering tas i beaktande när man beslutar om bedömningen.

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden är förtrogen med arbetsprocessen inom sin egen bransch.	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • är förtrogen med produktionskedjan för ljudtekniken inom sin egen bransch • förstår betydelsen av sitt eget arbete i produktionskedjan.
Examinanden är förtrogen med teori-grunderna i professionell inspelningspraxis.	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till betydelsen av inspelningsakustiken inom ljudarbetet • känner igen akustiskt ljud och känner till ljudets måttenheter och mättingspraxis samt de psykologiska och tekniska principerna för kvalitetskontroll genom avlyssning.
Examinanden är förtrogen med professionella arbetsmetoder.	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan montera och koppla inspelnings- eller ljudanläggningar och kan välja en ändamålsenlig utrustningshelhet • känner till mikrofonernas egenskaper och användningsändamål och kan välja den mikrofon som är lämpligast för inspelnings-situationen • vet hur en mikrofon skall placeras och känner till principerna för inspelnings-avståndet • kan använda någon av de mixrar och kringutrustningar för ljudbearbetning som är i allmänt yrkesbruk • kan använda någon av de ljudarbetsstationer som är i allmänt yrkesbruk • känner till principerna för digital ljudupptagning och känner inspelningsformaten samt principerna för distributionsteknik • kan bearbeta bandat ljud och reparera de fel på ljudet som går att reparera.
Examinanden är förtrogen med de arbetsmetoder som behövs för att uppnå de teknisk-konstnärliga målen för inspelningen.	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan använda utrustning som påverkar ljudets styrkeväxlingar (kompressorer och limiter) i enlighet med programdynamikens konstnärliga mål • kan bearbeta distansintrycket av ljudet med tekniska hjälpmedel (med hjälp av ekvalisatorer och effektanordningar)

	<ul style="list-style-type: none"> • förstår vilken inverkan avlyssningsutrustningen har på ljudarbetet.
Examinanden förmår strukturera innehållet på det inspelade materialet.	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan bland det färdiga ljudmaterialet välja de tagningar som bäst stödjer användningsändamålet i enlighet med varje enskild program- eller produkttyp, vald stilart och distributionskanal • kan kombinera ljudmaterial från olika källor på så sätt att ljudframställningen är enhetlig och att materialet i en video- eller multimedieproduktion stödjer bildframställningen.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Miljön för det fristående yrkesprovet bör vara en autentisk arbetsmiljö och produktionstekniken som används i provet sådan som är i allmänt yrkesbruk. Yrkesproven bör vara mångsidiga, och de bör genomföras i beställar- och kundinriktad verksamhet.

Centrala arbetsuppgifter inom branschen, en arbetsprovportfölj, skriftliga produktionsplaner eller verkställighetsplaner med motiveringar, rapporter och analyser för förverkligandet av dessa fungerar som yrkesprov för examensdelen.

I yrkesprovet skall både kärnkunskaperna som krävs av en fackman inom kompetensområdet och examinandens specialfärdigheter bedömas samtidigt. I bedömningen fäster man uppmärksamhet vid examinandens arbetsmetoder och förmåga att bedöma sitt arbete i förhållande till de givna målen.

Yrkesprovet kompletteras med samtal, där man fokuserar på och preciserar examinandens kunskaper på det aktuella yrkesområdet. Examinandens självvärdering tas i beaktande när man beslutar om bedömningen.

24 § Produktionsprocesser och -miljö

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden behärskar arbetsuppgifterna i det egna arbetet.	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till de olika skedena och arbetsuppgifterna inom produktionen • behärskar yrkesterminologin och kommandospråket inom mediebranschen • förstår kommunikationens etiska frågor och hur de inverkar på det egna arbetet • är förtrogen med den skriftliga dokumentering som hänför sig till det egna arbetet • känner till principerna om upphovsrätt som anknyter till arbetet • kan prissätta sitt arbete • är förtrogen med kollektivavtalen inom

	<p>branschen och kan utforma ett arbetsavtal på basis av sina arbetsuppgifter</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan framföra sitt ärende begripligt för kunden, arbetsgivaren och övriga medlemmar av arbetsgemenskapen • kan beakta upphovsrätts- och arbetarskyddslagen samt övrig lagstiftning och övriga författningar som anknyter till produktionen • kan fungera i problemsituationer och lösa dem • kan arbeta inom ramen för en tidtabell och en budget samt beakta faktorer som anknyter till arbetshälsa och ergonomi.
Examinanden kan koordinera sitt eget arbete med den övriga produktionskedjan eller arbetsgruppen.	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • är medveten om sin andel i produktionsprocessen och kan arbeta självständigt • kan arbeta professionellt och effektivt inom ramen för en tidtabell och budget • kan analysera sitt eget arbete och motivera sina beslut.
Examinanden har de kunskaper i engelska som behövs i yrket.	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • förstår engelskspråkiga dokument, bruksanvisningar och underhållsföreskrifter samt informativ text som anknyter till det egna arbetet • kan utforma en meritförteckning och beskriva sitt yrkeskunnande på engelska.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Miljön för det fristående yrkesprovet bör vara en autentisk arbetsmiljö och produktionstekniken som används i provet sådan som är i allmänt yrkesbruk. Yrkesproven bör vara mångsidiga, och de bör genomföras i beställar- och kundinriktad verksamhet.

Centrala arbetsuppgifter inom branschen, en arbetsprovportfölj, skriftliga produktionsplaner eller verkställighetsplaner med motiveringar, rapporter och analyser för förverkligandet av dessa fungerar som yrkesprov för examensdelen.

I yrkesprovet skall både kärnkunskaperna som krävs av en fackman inom kompetensområdet och examinandens specialfärdigheter bedömas samtidigt. I bedömningen fäster man uppmärksamhet vid examinandens arbetsmetoder och förmåga att bedöma sitt arbete i förhållande till de givna målen.

Yrkesprovet kompletteras med samtal, där man fokuserar på och preciserar examinandens kunskaper på det aktuella yrkesområdet. Examinandens självvärdering tas i beaktande när man beslutar om bedömningen.

25 § Företagsamhet

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden kan bedöma sina personliga egenskaper och sin beredskap att eventuellt fungera som företagare samt planera sitt behov av utveckling.</p>	<p>Att bedöma det egna kunnandet och den egna utvecklingen Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan bedöma sin yrkesskicklighet och sitt kunnande på ett realistiskt sätt • kan utforma en personlig utvecklingsplan • kan tillsammans med centrala intressentgrupper skapa ett nätverk som stödjer honom eller henne själv och företaget • kan utnyttja experttjänster vid planeringen och genomförandet av företagsverksamheten.
<p>Examinanden kan utarbeta en affärsidé, motivera utgångspunkterna för idén, undersöka den kritiskt samt skapa en vision om dess framtid.</p>	<p>Att definiera affärsidén Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan utarbeta en affärsidé och definiera företagets verksamhetsidé samt göra en skriftlig beskrivning av den • kan motivera affärsidén i relation till utvecklingen av konkurrens- och marknadssituationen och till ekonomiska miljöfaktorer inom den egna branschen • kan analysera sin affärsidé i relation till övriga aktörer inom branschen • kan bedöma affärsidéns lönsamhet • kan definiera kundgrupperna och deras behov • kan bedöma produkternas och tjänsternas kvalitet och konkurrenskraft • kan välja företagsform och motivera sitt val finansiellt och skattetekniskt.
<p>Examinanden kan planera ett företags ekonomi.</p>	<p>Att planera ekonomin Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan fastställa vilka faktorer som påverkar företagsverksamhetens resultat och följa med utvecklingen av resultatet • kan göra upp planer för och följa med penninganvändningen och -källorna • kan prissätta produkterna eller tjänsterna på ett lönsamt sätt och beakta lönsamheten i den övriga företagsverksamheten.

<p>Examinanden kan planera företagets marknadsföring.</p>	<p>Att planera marknadsföringen Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan utarbeta en marknadsanalys och -plan över företagets produkter och tjänster • kan fastställa målen och kundgrupperna för marknadsföringen • kan i planeringen av marknadsföringen ta hänsyn till produkternas och tjänsternas konkurrensfaktorer • är förtrogen med lagen beträffande offentliga anskaffningar och beaktar den i sin marknadsföring.
<p>Examinanden är förtrogen med de allmänna principerna som hänför sig till avtal för affärsverksamhet.</p>	<p>Att göra upp avtal Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan tillsammans med experter utforma de avtal som behövs i anknytning till affärsverksamheten • känner till de aspekter som anknyter till upphovsrätten och kan beakta dem i avtalen.
<p>Examinanden är förtrogen med de allmänna principerna för skötseln av bokföring, beskattning och frågor som anknyter till socialskyddet.</p>	<p>Att känna till bokföring, beskattning och socialskydd Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan utarbeta en plan för skötsel av bokföring och tillgodogöra sig experthjälp i bokföringsarbetet • är förtrogen med frågor som anknyter till beskattningen och mervärdesskatten • är förtrogen med frågor som anknyter till social- och arbetslöshetsskyddet för företagaren och personalen.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesprovet avläggs i form av skriftliga dokument och samtal så att den skriftliga planen för affärsverksamheten bildar det centrala bedömningsmaterialet. För den som avlägger delen om företagsamhet utarbetar man på basis av ett utkast till företagsidé en personlig plan för ett yrkesprov. I planen fastställs de exakta dokumenten för yrkesprovet och dokumentens omfattning samt de utvecklings- och utvärderingssamtal som behövs och när de skall hållas. Av dem som bedömer yrkesprovet måste minst en vara expert på företagsverksamhet.

Avläggandet av yrkes- eller specialyrkesexamen i företagsamhet eller en del av någon annan yrkes- eller specialyrkesexamen som berör företagsamhet eller företagsverksamhet ersätter till tillämpliga delar avläggandet av denna examensdel.

Utbildningsstyrelsen har godkänt dessa examensgrunder med stöd av lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning.

De fristående examina är examina som särskilt planerats och utvecklats för att avläggas av den vuxna befolkningen.

Planeringen och genomförandet av de fristående examina baserar sig på ett nära samarbete mellan sakkunniga inom undervisning och arbetsliv.

Utbildningsstyrelsen/biblioteket
Pb 380 (Hagnäsgatan 2)
00531 Helsingfors
tfn: (09) 774 774 50
fax (09) 774 774 75
myynti@oph.fi
www.oph.fi/svenska/bokhandel